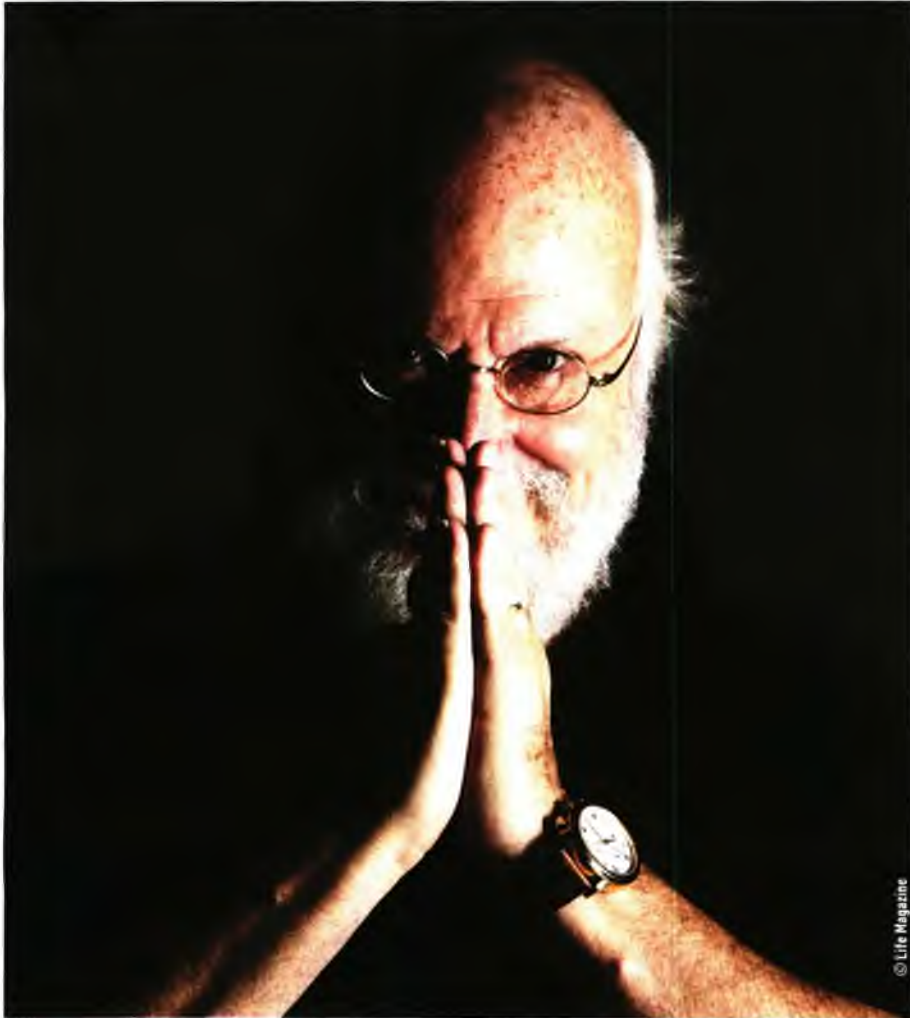

ΜΟΥΣΙΚΗ

© Life Magazine

«ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΡΕΧΟΥΝ ΧΥΜΑ» Ο Διονύσης Σαββόπουλος ελπίζει να βρούμε την αυτοβιογραφία του διασκεδαστική

Αισίως στα 80, ο σπουδαίος τραγουδοποιός κυκλοφορεί την αυτοβιογραφία του, έχοντας διάθεση για αποκαλύψεις και για στριμώγματα, αν και εξαρχής μας λέει ότι είναι «ένα παιχνίδι, ένα κόλπο», το οποίο ελπίζει να βρούμε διασκεδαστικό. Και, πράγματι, έτσι το αποτιμούμε – έστω και με ενστάσεις. Από τον Χάρη Συμβουλίδη

από τη Βικτώρια Χαράλαμους vcharalampous@athinorama.gr

Το πρώτο πράγμα που πρόσεξα καθώς φυλλο-γνωρίζομαι με την αυτοβιογραφία του Διονύση Σαββόπουλου «Γιατί τα χρόνια τρέχουν κύμα» (Εκδόσεις Πατάκη, 2025), προτού ξεκινήσω να διαβάζω, ήταν η αφιέρωση: «στην Άσπα», τη σύζυγό του, δηλαδή, από το 1967. Κράτησα μια σημείωση, καθώς θυμήθηκα ένα παλιό οικογενειακό τραπέζι και μια γλαφυρή διήγηση από ένα συμμαθητή του. Αποφάσισα, δηλαδή, να χρησιμοποιήσω την αφιέρωση ως «κρας τεστ» ειλικρίνειας. Το οποίο και πέρασε θριαμβευτικά.

Πάντα πίστευα, βλέπετε, ότι Σαββόπουλος δίκως ψεματάκια δεν γίνεται. Ενώ όμως η δημόσια περσόνα του εμπειρίει και μια διάσταση διαρκούς επανεπιπόνησης, με έναν τρόπο μπομπντιλιανικό. Λίγο-πολύ, νομίζω, το λέει και ο ίδιος στο οπισθόφυλλο, γράφοντας: «Τώρα ο ρόλος θα μιλήσει για τον δημιουργό του. Ένα παιχνίδι είναι. Ένα κόλπο». Ένα ακόμα παιχνίδι, λοιπόν; Μπορεί. Πάντως οι κανόνες του απαιτούσαν θάρρος, στριμώγματα, εξομολογήσεις, τσαλακώματα. Και δεν διάσασε να ανταποκριθεί, αν και διόλου δεν μας χρωστούσε να μιλήσει για την προσωπική του ζωή, π.χ. για την κρίση στο γάμο του ή για τη συγχώρεση που ακόμα δεν έχει βρει από τους γιους του. Και δεν είναι το μοναδικό προτέρημα του βιβλίου.

Πόσο ζωντανές, λ.χ., είναι εκείνες οι εικόνες με το ραδιόφωνο από βακελίτη που δούλευε με λυχνίες στο πατρικό του στη Θεσσαλονίκη ή των νοικοκυριών με τα βερμούτ και τα ραδιοκίπια-έπιπλα με τους μπακλαβαδωτούς καθρέφτες. Πόσο διαφορετική η Μύκονός του, όπου τα βαπόρια δένανε αρόδο επειδή δεν υπήρχε προβλήτα και οι τουρίστες κατέβαιναν σε βάρκες που πλεύριζαν το πλοίο. Τι ωραίο το παρασκήνιο του «Ας κρατήσουν οι χοροί», η διήγηση

για το πώς πείραζαν τον Γρηγόρη Μπιθικώτση –ο οποίος είχε σκάσει, λέει, με την επιτυχία του Σταμάτη Κάκοτα– ή η ανάμνηση του Μάνου Λοιζου να ρίχνει σουρωτή στη ρετσίνα του, ώστε να μοιάζει κομματάκι με σαμπάνια. Χώρια οι αναφορές για το «Φουτζιγάμα» παρελθόν του ιστορικού «Rodeo», για το «Φαληρικό» παρελθόν του «Κυτάρου», για τις εκδόσεις Γαλαξίας ή για το καφενείο «Το Βυζάντιον».

Υπάρχουν κι άλλα τέτοια πολλά. Αρκετά, μάλιστα, τα διηγήθηκε και μήνες πριν την έκδοση της αυτοβιογραφίας, στο πλαίσιο της διήμερης συνουσίας-γιορτής που έστειψε για τα 50 χρόνια της Μεταπολίτευσης στο Ηρώδειο, τον Ιούλιο του 2024. **Εκεί είπε και τα περσιότερα από τα πολιτικά, για τα οποία πολύς κόσμος θα αγοράσει, μάλλον, το βιβλίο.** Πρόκειται, ασφαλώς, για σημαντική παράμετρο του ποιος ήταν και ποιος έγινε ο «Νιόνιος», ενώ τα χρόνια έτρεχαν κύμα. Όμως δεν ξέρω αν εξηγείται πλήρως από τα εδώ γραφόμενα.

Για εμένα, δηλαδή, όσο κι αν πόθησε να αναγνωριστεί (και) ως σημαίνων στοχαστής, πέρα από μέγας τραγουδοποιός, δεν το κατάφερε. Είναι ενδιαφέρον, βέβαια, η αφήγηση των διασπάσεων στους Λαμπράκηδες, το πώς κοιτάει έναν ξεκάθαρο αντίπαλο σαν τον τέως βασιλιά Κωνσταντίνο Β', η θέση του απέναντι σε ό,τι περιγράφει ως «κομματάλα» της Αριστεράς, η κριτική του στο ΠΑΣΟΚ. Θεωρώ, ωστόσο, ότι η ανάλυση για την άνοδο των μικρομεσαίων και η εκ μέρους του αναγρέυσή τους σε θεματοφύλακες της δημοκρατίας παραείναι ευφορική και φιλοτεχνημένη υπό το προσωπικό του πρίσμα για να έχει γενική ισχύ. Επίσης, πιστεύω ότι στην ιδεολογική του πλευρά έπαιξαν μεγαλύτερο ρόλο τα γκρινιάρικα ψου-ψου-ψου πολλών Αριστερών του 1970 για τη φλογε-

ρή του σχέση με το rock, το οποίο έβλεπαν ως παραχώρηση στον καταναλωτισμό και στον αμερικάνικο τρόπο ζωής, με αποτέλεσμα να μη σπριζούν τις πιο μεγάλες του δημιουργίες.

Ανάλογα ευφορικό προκύπτει και το καλλιτεχνικό πορτρέτο της Αλλαγής των μικρομεσαίων. Παντού άκουγες ωραίες μουσικές, λέει – Γιάννη Σπανό, Δήμο Μούτση, Σταύρο Κουγιουμτζή, Σταύρο Ξαρχάκο. Παράξενο ετούτο το παντού, αφού είμαι βέβαιος ότι άκουγες και Λευτέρη Πανταζή και Άντζελα Δημητρίου και διάφορα συναφή. Τέλος, **έμεινα ειλικρινά απορημένος όταν έφτασε στους πιο πρόσφατους επιγόνους των ωραίων ημερών του ελληνικού πενταγράμμου, προτείνοντας τον Πόνο Μουζουράκη, τον Κωστή Μαραβέγια και τη Βασιλική Καρακώστα.** Πέρασαμε, δηλαδή, από το Ζήτω το Ελληνικό Τραγούδι, στο Ζήτω που Καήκαμε. Οι νουθεσίες στους ράπερ έλειπαν, μετά.

Ελπίζει να βρούμε την αυτοβιογραφία του διασκεδαστική, σημειώνει ο Σαββόπουλος στο οπισθόφυλλο. Πράγματι, έστω και κρατώντας τις παραπάνω ενστάσεις, έτσι την αποτιμώ, προσθέτοντας και τούτη της τη διάσταση στα κέρδη. Μάλιστα, είναι εντυπωσιακό το πόσο εύκολα διαβάζεται: «μονορούφι», όπως λέμε. Στην αρχή με προβλημάτισε αυτό, σκέφτηκα μήπως δηλώνει, συνάμα, και μια απλοϊκότητα. Κατάλαβα, όμως, ότι πρόκειται για ζωντανή αφήγηση, η οποία έγινε βιβλίο. Και θυμήθηκα ένα πρωινό που είχαμε ραντεβού μαζί του, εγώ, ο Θανάσης Βούτινος και ο Αντώνης Γλυκός, ότι έτσι ακριβώς μας μιλούσε και από κοντά, με το χάρισμα θαρρείς των παλιών παραμυθάδων, που σε καθίζουν κάτω, μαγνητίζοντάς σε με τις χειμαρρώδεις διηγήσεις τους. Το ίδιο δεν κάνουν και οι σπουδαίοι τραγουδοποιοί; 📍